Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiole poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 212. Braşovŭ, Sâmbătă, 25 Septemvre (7 Octomvre) 1893.

„Panslavii" în Ungaria.

Braşovŭ, 24 Septemvre v.

Colónele foilorŭ maghiare resună acuma de strigătulŭ în contra pretinşilorŭ „panslavĭ", carĭ arŭ amenința Ungaria.

Ce s'a întêmplatŭ, ca sĕ pótă justifica aceste strigăte duşmănóse de alarmă?

Eată de ce se tractézā:

Nu de multŭ s'au întrodusŭ pentru biserica evangelică de confesiunea augsburgică din Ungaria nouĕ legĭ sinodale. Pe temeiulŭ acestorŭ legĭ s'a reorganisatŭ în anulŭ acesta şi districtulŭ bisericescŭ luteranŭ de dincóce de Dunăre, în care elementulŭ slovacŭ este preponderantŭ. Dér, ce e mai semnificativŭ, aicĭ se găsescŭ naţionaliştii slovacĭ în numĕrŭ mare şi au câştigatŭ multŭ terenŭ în anii din urmă. Resultatulŭ a fostŭ, că în adunarea generală a districtului au învinsŭ naţionaliştii slovacĭ atâtŭ la alegerĭ, câtŭ şi la celelalte hotărîrĭ, ce s'au luatŭ conformŭ legilorŭ.

Impregiurarea acésta a consternatŭ şi a indignatŭ pe Maghiarii şi pe Maghiaronii luteranĭ — căcĭ din nenorocire Slovacii luteranĭ n'au o biserică naţională de sine stătătóre, ci suntŭ împreunaţĭ cu luteranii maghiarĭ — încâtŭ îndată au începutŭ sĕ strige, că „panslavismulŭ" îşĭ ridică capulŭ în Ungaria şi că „elementulŭ panslavŭ" a ajunsŭ de-asupra în districtulŭ de dincóce de Dunăre, ceea ce ar constitui celŭ mai mare pericululŭ pentru „ideia de statŭ maghiarŭ".

Celŭ dintêiu lucru, la care s'au gânditŭ Maghiarii dela putere vĕdêndŭ că Slovacii naţionaliştĭ au dobênditŭ maioritătea în adunarea districtuală amintită, a fostŭ de-a chibzui cum sĕ nimicéscă acestŭ succesŭ, cu alte cuvinte, cum sĕ spargă cuibulŭ acela alŭ „panslaviştilorŭ."

Celŭ mai bunŭ espedientŭ, spre a dobêndi acésta, li s'a părutŭ a fi sĕ pună în lucrare o agitaţiune în sînulŭ bisericei luterane, pentru ca sĕ se facă o nouă împărţire a cercurilorŭ, aşa ca sĕ fiă pretutindenĭ preponderante numai elementele aşa dise „patriotice", adecă maghiaróne.

Scimŭ, că cu acésta împărţire a cercurilorŭ a fostŭ ameninţatŭ „P. Lloyd" pe Slovacĭ, când a aflatŭ de lipsă a'şĭ linişti inima „patriotică", mustrândŭ pe conducĕtorii lorŭ pentru că facŭ causă comună politică cu Românii.

Ei bine, alaltă-erĭ s'a întrunitŭ primulŭ conventŭ generalŭ alŭ bisericei evangelice din Ungaria în Pesta, în sensulŭ nouĕlorŭ legi sinodale, şi celŭ dintâiu obiectŭ, ce s'a desbătutŭ, a fostŭ recursulŭ a trei protopresbiterate în contra decisiunilorŭ adunării districtuale de dincóce de Dunăre, dintre carĭ unulŭ cere nimicirea acestorŭ decisiunĭ, eară douĕ propunŭ ca pentru suprimarea „mişcării antipatriotice" sĕ se facă o nouă împărţire a cercurilorŭ.

Firesce, că membrii ungurĭ, în frunte cu A. Pulszky, au susţinutŭ propunerea din urmă, ér membri slovacĭ, ca Ianuşca, Mudron şi Mateiu Dulla, au luatŭ în apĕrare legalitatea procedurei în adunarea districtuală din cestiune, precum şi patriotismulŭ multŭ calumniatŭ alŭ Slovacilorŭ.

Încă nu avemŭ scire despre decisiunea finală, ce a luat'o conventulŭ. Ceea ce s'a vorbitŭ însĕ în prima şedinţă este de ajunsŭ spre a cunósce scopurile şi tendinţele ungurescĭ, ce se îndréptă cu atâta furiă în contra desvoltării Slovacilorŭ în sensŭ naţionalŭ în sînulŭ bisericei luterane.

„Nu voimŭ" strigă Pulszky „ca organisaţia bisericei sĕ se foloséscă pentru realisarea unorŭ scopurĭ politice... nu merge ca sub scutulŭ bisericei sĕ se agiteze în contra ideei de statŭ maghiarŭ" — şi altele de aceste.

Ca sĕ 'nţelegemŭ însĕ în ce constă acele scopurĭ politice şi acea agitaţiă, vomŭ aminti, că Ungurii din conventŭ s'au scandalisatŭ formalŭ asupra cererei, ce a adresat'o senioratulŭ din Turoţŭ St.-Mărtinŭ conventului, ca sĕ subvenţioneze gimnasiulŭ slovacŭ, ce voiescŭ din nou alŭ înfiinţa în acelŭ oraşŭ. Unŭ membru ungurŭ s'a plânsŭ, că Slovacii au „degeneratŭ" într'atâta ca sĕ céră ajutorŭ pentru o şcólă slovacă, pe când înainte cu 61 de anĭ acelaşŭ senioratŭ alŭ lorŭ a cerutŭ o subvenţiune pentru învĕţarea limbei maghiare la gimnasiulŭ din Turoţŭ St.-Mărtinŭ şi li-s'au şi datŭ 500 fl.

Décă vomŭ adauge la acésta plângerile altorŭ Ungurĭ luteranĭ, că Slovacii, când desbatŭ în adunările bisericescĭ, vorbescŭ totŭ de „noi Slovacii" şi că nu dicŭ póte mai bine noi Ungurii slovacĭ, că scopurile ce le urmărescŭ ei „nu suntŭ ungurescĭ" ş. a. vomŭ avé o icónă adevĕrată despre ceea ce numescŭ aceştĭ micĭ despoţĭ „politică şi agitaţiune periculósă în sînulŭ bisericei".

Caracteristicŭ mai este, că, replicândŭ lui Mudron, membrulŭ Szontagh i-a imputatŭ ca „nepatriotismŭ" şi aceea, că s'a dusŭ la Cluşiu ca sĕ apere „Replica" studenţilorŭ românĭ.

Paul Mudron a respinsŭ cu multă demnitate insinuarea, că senioratele slovace, în contra cărora se plângŭ cu deosebire Ungurii, arŭ fi „nepatriotice"; Ianuşca a declaratŭ, că Slovacii vorŭ respecta legea, dér vorŭ sci sĕ apere şi limba lorŭ maternă, mai alesŭ după ce reformaţiunea a fost, care a adusŭ la valóre dreptulŭ limbei materne; Dulla, în fine, le-a spus'o verde, că Slovacii luteranĭ progreséză pe tótă linia şi că cu tóte atacurile ei se'ntărescŭ totŭ mai multŭ, pe când ceilalţĭ se slăbescŭ, că, în fine, elementulŭ slovacŭ va deveni preponderantŭ şi în alte seniorate.

Şi avemŭ firma convingere, că aşa este şi aşa va fi, cum au disŭ patrioţii Slovacĭ. Va fi peste putinţă de a suprima desvoltarea naţională a acestui poporŭ numĕrosŭ şi vên-

---

FOILETONULŬ „GAZ TRANS."

Prima visită a regelui Carolŭ la curtea din Viena.

Nu de multŭ, în Nr. 141 alŭ fóiei nóstre din anulŭ curentŭ, amŭ vorbitŭ de „memoriile din viéţa regelui Carolŭ", ce aparŭ în *„Deutsche Revue"* din Berlinŭ. Este intre multe altele de interesŭ a cunósce descrierea primei visite, ce o făcŭ domnitorulŭ Carolŭ la 1869, curţii din Viena, pe când era incă principe şi de jure vasalŭ alŭ Turciei. De aceea lăsămŭ sĕ urmeze aci pasagele privitóre la acéstă visită:

29 Aug. (10 Sept.) 1869. Séra sosirea în Viena. Impĕratulŭ şi-a amânatŭ cu douĕ dile călĕtoria sa la Ischl, ca sĕ se pótă întâlni cu principele. La gară suntŭ de faţă mulţĭ Românĭ şi marchisulŭ Pepoli. In hotelŭ, unde suntŭ postaţĭ doi gardiştĭ de onóre, se presentéză maiorulŭ Conte Uexküll, adjutantŭ alŭ împĕratului, comandatŭ ca ataşatŭ pe lângă principe pe timpulŭ petrecerei sale în Viena, se mai presentéză şi ambasadorulŭ Prusiei, baronulŭ Werther. Inaintea hotelului s'a adunatŭ o mulţime de curioşĭ. După o óră, luându-şĭ principele dineulŭ, se duce cu marchisulŭ Pepoli şi cu baronulŭ Werther în grădina poporală, unde concertéză o musică bună şi este adunată multă lume elegantă. Contele *Beust*, care încă e de faţă, se presentéză principelui, care găsesce aci şi mulţĭ cunoscuţĭ cameradĭ din campania dela Schleswig-Holstein din 1864. Asemenea se află aci şi *numĕroşĭ Românĭ.*

30 Augustŭ (11 Sept.) Principele face o rótă prin oraşŭ, ca sĕ cunóscă monumentele vrednice de vĕdutŭ. La 12 óre se întórce în hotelŭ, căcĭ pe la $12^1/_2$ este aşteptatŭ de împĕratulŭ. Principele este însoţitŭ de miniştrii *Manu* şi *Boerescu* şi de suita sa. Impĕratulŭ îlŭ primesce amabilŭ şi cu multă interesare, ér principele fără sĕ atingă mai de aprópe politica, află ocasiune a asigura pe împĕratulŭ, că se va nisui totdéuna a cultiva buna înţelegere cu puterniculŭ imperiu vecinŭ. Presentându-şĭ după aceea suita, se întórce în locuinţa sa la hotelulŭ „Archiducele Carolŭ", unde împĕratulŭ în scurtŭ timpŭ i-a întorsŭ visita. Impĕratulŭ, ca sĕ arete, că pe principe îlŭ consideră, ca pe o rudă a casei regale de Prusia, şi-a pusŭ cordonulŭ ordului Vulturulŭ negru, pentru întâia dată dela 1866.

După aceea principele, însoţitŭ de agentulŭ sĕu diplomaticŭ, Steege se duce la Contele Beust şi la baronulŭ Werther. Cu contele Beust vorbesce principele în detailŭ despre diferite cestiunĭ politice; constatéză cu mulţumire, că raporturile austro-ungare faţă cu România s'au îmbunătăţitŭ şi protestéză în contra învinuirii, ca şi cum *guvernulŭ sĕu ar fi favorisatu agitările din Ardélŭ.* Contele Beust dice, că i-se pare, că cheltuelile, ce le face România cu armata, ar trece peste puterile ţĕrii, ér principele rĕspunde îndată, că, durere, arsenalele sale suntŭ încă de totŭ góle — o alusiune la o espresiune a ministrului preşedinte austriacŭ, că „tótă România e unŭ arsenalŭ". — Principele accentuéză, că principala sa nisuinţă este îndreptată asupra desvoltării economice a ţĕrii, dreptŭ aceea elŭ pune mare pondŭ pe juncţiunea călei ferate la Verciorova-Orşova, care juncţiune speréză, că se va realisa.

La 5 óre este prândŭ mare la palatŭ. Principele şéde de-adrépta împĕratului, ér deadrépta principelui contele Beust. Dintre diplomaţii streinĭ suntŭ de faţă numai marchisulŭ Pepoli şi representantulŭ prusianŭ; *celŭ turcescŭ n'a fost învitatŭ*; ca sĕ nu fiă ofensată România şi ca sĕ se încungiure cestiunea dificilă a suzeranităţii, s'a luatŭ hotărîrea, de a primi pe principe, care şi de-altmintrea călĕtoresce incognito, numai ca pe unŭ principe de Hohenzollern. Dintre bărbaţii de statŭ internĭ suntŭ de faţă, afară de contele *Beust*, ministrul de resbelŭ, baronulŭ *Khun* şi contele *Tauffe*, ér dintre ómenii curţii: prinţulŭ Constantinŭ *Hohenlohe*, Contele *Grünne*, Conte *Crenneville* şi adjutantulŭ generalŭ, Conte *Bellegarde*; suita principelui este de faţă în numĕrŭ deplinŭ.

După masă, împĕratulŭ se retrage cu principele la o convorbire mai intimă; după aceea îşĭ ia adio, căcĭ în aceeaşĭ séră călĕtoresce la împĕrătésa la Ischl. Principele Carolŭ se duce cu marchisul Pepoli şi cu baronulŭ Werther la operă, a căreia întocmire pompósă o admiră.

— 31 Augustŭ (12) Septembre). Principele se duce dimineţa la capela grecéscă unde aude unŭ corŭ bisericescŭ fórte bunŭ; de aci merge cu contele Uexküll în casarma Rudolf, unde privesce la esercițiĭ, după aceea visitéză în arsenalŭ colecţiunile bogate de arme şi trofee şi în fine şcóla de equitaţiune şi grajdurile împĕrătescĭ. In absenţa sa a fostŭ la hotelŭ contele *Beust*, care i-a adusŭ în numele împĕratului, ordinulŭ Leopoldinŭ. După aceea principele primesce o *deputaţiune de Jidovĭ*, care sub conducerea deputatului *Kuranda*, intercedéză la elŭ *pentru coreligionarii lorŭ din România.* Pentru principe e interesantŭ